

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-15-0456**

**Dlhodobé a recentné tendencie vývoja pozitívneho práva vo vybraných odvetviach
právneho poriadku**

Zodpovedný riešiteľ **doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc.**

Príjemca **Ústav štátu a práva SAV**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Zborníky

VOZÁR, Jozef, ZLOCHA, Ľubomír: (eds.) Aktuálne otázky práva hospodárskej súťaže a obchodného práva : zborník z domácej vedeckej konferencie organizovanej dňa 3. 12. 2018 Ústavom štátu a práva SAV pod záštitou riaditeľa Ústavu štátu a práva SAV doc. JUDr.

Jozefa Vozára, CSc. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2018. 177 s. [elektronický zdroj - CD]. ISBN 978-80-973039-3-8.

VOZÁR, Jozef (ed.). Zodpovednosť v práve. Pocta Oľge Ovečkovej. 1. vyd. - Bratislava : Ústav štátu a práva SAV vo vydavateľstve Wolters Kluwer, 2019, 322 s. ISBN 978-80571-0031-7.

GAJDOŠÍKOVÁ, Ľudmila (zost.) Aktuálne výzvy pre sociálne zabezpečenie v súčasnom období : materiály z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa mala konať 8. - 9.

októbra 2020 v Bratislave v rámci riešenia programu výskumu a vývoja APVV-15-0456

"Dlhodobé a recentné tendencie vývoja pozitívneho práva vo vybraných odvetviach právneho poriadku". Oľga Ovečková, Alexander Bröstl (rec.) Bratislava : Ústav štátu a práva SAV vo vydavateľstve SAP, 2020. 90 s. ISBN 978-80-89607-93-8.

LAPŠANSKÝ, LUKÁŠ – VOZÁR, Jozef – ZLOCHA, Ľubomír (eds.) Tendencie vývoja pozitívneho práva vo vybraných odvetviach právneho poriadku [elektronická publikácia]. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2020. [CD]. ISBN 978-80-973039-8-3. – v tlači.

Monografie

OVEČKOVÁ, Oľga - VOZÁR, Jozef (vedúci autorského kolektívu) - BÁRÁNY, Eduard - COLOTKA, Peter - KRÁLIČKOVÁ, Barbora - KROPAJ, Marián - KUKLIŠ, Peter -

- LAPŠANSKÝ, Lukáš - WEISSOVÁ, Tatiana - ZAVACKÁ, Katarína. 100 rokov časopisu Právny obzor. 1. vyd. Bratislava : Veda, 2017. 507 s. ISBN 978-80-224-1614-6
- OVEČKOVÁ, O., CSACH, K. Obchodné právo. Všeobecná časť a súťažné právo. Bratislava : 2019, 320 s. ISBN 978-80-571-0176-5.
- OVEČKOVÁ, Oľga - CSACH, Kristián - ŽITŇANSKÁ, Lucia. Obchodné právo 2. : Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2020. 428 s. ISBN 978-80-571-0291-5.
- CHOVANCOVÁ, Katarína. International Commercial Arbitration from "A" to "Z" : selected procedural legal aspects. 1. vyd. Bratislava : VEDA, 2019. 135 s. ISBN 978-80-224-1745-7
- JANÁČ, Viliam. Vybrané druhy akcionárskych dohôd. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2019. 200 s. ISBN 978-80-7598-673-3.
- KRÁLIČKOVÁ, Barbora. Súťažné právo vo vzájomných vzťahoch verejného a súkromného práva [elektronická publikácia]. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2020. [CD-ROM] 184 s. ISBN 978-80-973039-5-2.
- KROPAJ, Marián. Právne a mimoprávne východiská duševného vlastníctva [elektronická publikácia]. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2020. 61 s. [CD]. ISBN 978-80-973039-4-5.
- LAPŠANSKÝ, Lukáš. Ochrana pred protisúťažnými zásahmi orgánov verejnej moci [elektronická publikácia]. 1. vyd. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2020. 161 s. [CD]. ISBN 978-80-973039-6-9 (e-pub.)
- VOZÁR, Jozef - HUMENÍK, Ivan - ZLOCHA, Ľubomír. Zákon o reklame. Komentár. Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., cca 300 s. – v tlači.
- Články
- OVEČKOVÁ, Oľga. Aktuálne otázky rekodifikácie súkromného práva na Slovesnku (kontinuita a diskontinuita). In Právo jako multidimenzionální fenomén: Pocta Aleši Gerlochovi k 65. narodeninám. Plzeň : Aleš Čeněk, 2020, s. 589-597. ISBN 978-80-7380-797-9.
- OVEČKOVÁ, Oľga. Deliktná zodpovednosť za škodu v Obchodnom zákonníku (§ 757 – neriešené problémy). In Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva, 2020, roč. 103, č. 6, s. 419-439. ISSN 0032-6984.
- KROPAJ, Marián. Licenčná zmluva na používanie ochrannej známky In VOZÁR, J., ZLOCHA, L. (eds.) Aktuálne otázky práva hospodárskej súťaže a obchodného práva : Zborník z konferencie. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2018. Elektronický zdroj – CD. ISBN 978-80-973039-3-8.
- BRÖSTL, Alexander - GAJDOŠÍKOVÁ, Ľudmila. Constitutional justice and protection of individual rights and freedoms in the Slovak Republic. In Constitutional Justice and evolution of individual rights : XIXth international Congress on European and Comparative Constitutional Law : conference proceedings. - Chişinău : Constitutional Court of the Republic Moldova, 2018, s. 353-368. ISBN 978-3-86845-155-9.
- GAJDOŠÍKOVÁ, Ľudmila. Vplyv rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky na vývoj právneho poriadku. In Olomoucké právnické dny 2019 : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, časť prvá: verejné právo. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, 2019, s. 35-42. ISBN 978-80-88266-48-8.
- GAJDOŠÍKOVÁ, Ľudmila. Systémovosť sociálneho zabezpečenia. In Gajdošíková, Ľ. (zost.) Aktuálne výzvy pre sociálne zabezpečenie v súčasnom období : materiály z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa mala konať 8. - 9. októbra 2020 v Bratislave v rámci riešenia programu výskumu a vývoja APVV-15-0456 "Dlhodobé a recentné tendencie vývoja pozitívneho práva vo vybraných odvetviach právneho poriadku". Bratislava : Ústav štátu a práva SAV vo vydavateľstve SAP, 2020, s. 79-90. ISBN 978-80-89607-93-8.
- CHOVANCOVÁ, Katarína. (Ne)očakávané rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie v prípade Achmea a jeho dôsledky v kontexte reformy ISDS. In Miháliková, V. (zost.) 15 rokov v Európskej únii: aktuálne otázky a súčasné výzvy : zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie. Košice : UPJŠ, 2019, s. 31-58. ISBN 978-80-8152-796-8.
- CHOVANCOVÁ, Katarína. Medzinárodné investičné arbitráže v sektore energetiky. In Pokojné řešení sporů v mezinárodním právu. Praha : Česká společnost pro mezinárodní právo, 2020, kapitola 9, s. 117-132. ISBN 978-80-87488-37-9.
- JANÁČ, Viliam. Vedľajšie dojednania k akcionárskym zmluvám = Side agreements. In Konflikty záujmov v práve obchodných spoločností : zborník z konferencie "Konflikty

záujmov v práve obchodných spoločností" (Smolenice, 25.-26.9.2017). Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, s. 163-174. ISBN 978-80-8168-926-0.

JANÁČ, Viliam. Shoot-out right. In *International and Comparative Law Review*, 2020, vol. 20, no. 1, p. 265-282. ISSN 1213-8770.

KRÁLIČKOVÁ, Barbora. Algoritmický spotrebiteľ a jeho vplyv na súťaž na digitálnom trh. In VOZÁR, J., ZLOCHA, L. (eds.) *Aktuálne otázky práva hospodárskej súťaže a obchodného práva : Zborník z konferencie*. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, 2018, s. 111-122. Elektronický zdroj – CD. ISBN 978-80-973039-3-8.

LAPŠANSKÝ, Lukáš. Systematika európskeho normatívneho rámca financovania služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. In *Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, 2020, roč. 103, č. 3, s. 183-197.

VOZÁR, Jozef. Ochrana proti zneužívaniu práva obchodnými spoločnosťami. In *Právo, obchod, ekonomika VII. : Zborník príspevkov z vedeckého sympózia Právo - Obchod - Ekonomika konaného v dňoch 11. - 13. októbra 2017 vo Vysokých Tatrách. - Košice : Univerzita P. J. Šafárika, 2017, s. 168-175. ISBN 978-80-8152-528-5. ISSN 2453-921X.*

VOZÁR, Jozef. Ochrana spotrebiteľa v práve proti nekalej súťaži. In *XXVII. Karlovarské právnické dny. - Praha : Leges, 2019, s. 477-494. ISBN 978-80-7502-359-9.*

VOZÁR, Jozef. Význam súdnych rozhodnutí v práve proti nekalej súťaži. In *Eichlerová, K. a kol. Rekodifikace obchodního práva - pět let poté : svazek II : pocta Ireně Pelikánové. - Praha : Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 157-165. ISBN 978-80-7598-426-5.*

VOZÁR, Jozef. Ochrana súkromia pred médiami. In *"Sloboda prejavu v kontexte moderných technológií" : zborník príspevkov z celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, konanej v dňoch 14. - 15. 10. 2020. Žilina : Vydavateľstvo GEORG, 2020, s. 110-122. ISBN 978-80-8154-295-4.*

ZLOCHA, Ľubomír. Zneužitie doménových mien v nekalej súťaži. In *Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, 2017, roč. 100, č. 6, s. 595-610. ISSN 0032-6984.

ZLOCHA, Ľubomír. Vyvrátiteľná domnienka dobrej povesti právnickej osoby. In *Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, 2017, roč. 100, č. 4, s. 361-371. ISSN 0032-6984.

ZLOCHA, Ľubomír. Vybrané aspekty uplatňovania nárokov z kolízie doménových mien s právami na označenie. In *Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, 2019, roč. 102, č. 6, s. 524-534. ISSN 0032-6984.

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky projektu sa môžu uplatniť vo vzťahu k viacerým kategóriám subjektov, ktoré prichádzajú do styku s právom.

Výsledky projektu môžu mať vplyv na normatívnu tvorbu práva. Hoci predkladatelia návrhov zákonov v dôvodových správach k prekladaným návrhom nepriznávajú doktrinálny pôvod podnetu k podaniu návrhu normatívneho zásahu, názor právnej doktríny je často dôležitým podnetom na iniciovanie, resp. neiniciovanie, normatívneho zásahu, najmä v situáciách, ak právna doktrína vyhodnocuje stávajúci právny stav a nadväzne navrhuje zmenu alebo reaguje na vyhodnotenie stávajúceho právneho stavu orgánmi verejnej moci a na ich nadväzujúce návrhy na zmenu. Riešiteľská organizácia má do určitej miery privilegovaný prístup k procesu tvorby práva tým, že dvaja jej výskumní pracovníci (prof. JUDr. Tomáš Gábriš, PhD., LL.M., a doc. JUDr. Milan Hodás, PhD.) sú členmi Legislatívnej rady vlády SR.

Výsledky projektu môžu mať vplyv aj na výklad práva judikatúrou. Právna doktrína sa primárne zaoberá výkladom platného právneho stavu a preto prirodzeným adresátom jej výstupov sú súdy. Súd sporadicky výslovne prizná doktrinálny pôvod riešenia právneho problému, ktorý vyvstal v nimi vedenom konaní; niekedy sa dokonca medzi súdom a právnou doktrínou rozvinie ohľadne riešenia určitého právneho problému adresný dialóg (napr. medzi členkou riešiteľského kolektívu prof. JUDr. Oľgou Ovečkovou, DrSc., a Ústavným súdom SR ohľadne otázky premlčania deliktuálnych nárokov na náhradu škody spôsobenej porušením povinností ustanovených iným predpisom ako je Obchodný zákonník: 1. Ovečková, O. *Premlčanie v obchodnom práve*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, s. 123, → 2. nález Ústavného súdu SR z 24. februára 2016, sp. zn. II. ÚS 637/2015, bod 24, → 3. Ovečková, O. *Inštitút premlčania vo svetle novely a nález Ústavného súdu*

Slovenskej republiky. In Eichlerová, K. A kol. Rekodifikace obchodního práva – pět let poté. Svazek II. Pocta Irene Pelikánové. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 379 – 386).
Výsledky projektu môžu mať vplyv aj na konkrétne nastavenie podmienok, kritérií a parametrov systému (normatívneho alebo zmluvného pôvodu) poskytovania služieb vo verejnom záujme orgánmi verejnej moci. Dobrá znalosť stavu pozitívneho práva v agende služieb všeobecného hospodárskeho záujmu umožní využiť – nielen štátnej správe, ale aj územnej samospráve – možnosti usporiadania poskytovania služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, vrátane poskytovania týchto služieb v oblastiach, ktoré budú výrazne dotknuté aktuálnymi dominantnými vývojovými faktormi (ochrana životného prostredia, zmeny v energetickom sektore, rozvoj komunikačných technológií, ...).
Výsledky projektu, ako výstupy časti právnej doktríny, môžu mať vplyv na iné časti právnej doktríny venujúcej sa rovnakým alebo súvisiacim problémom, v tom zmysle, že môže výsledky projektu prijať a nadviazať na ne alebo na ne reagovať polemicky s cieľom dospieť odbornou diskusiou k najvhodnejšiemu riešeniu skúmanej právnej otázky.
Napokon, výsledky výskumu môžu mať vplyv aj na budúcu generáciu praktikov práva a ekonómie, keďže výsledky projektu boli v plnej miere premietnuté do vysokoškolských učebníc oboznamujúcich s posledným stavom pozitívneho práva vo viacerých odvetviach právneho poriadku (napr. Kropaj, M., Bartalská, K., Holub, D. Základy práva duševného vlastníctva pre ekonómov. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 208 s.; OVEČKOVÁ, O., CSACH, K. Obchodné právo 1. : Všeobecná časť a súťažné právo. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, s. 258; OVEČKOVÁ, O., CSACH, K., ŽITŇANSKÁ, L. Obchodné právo 2. : Obchodné spoločnosti a družstvo. Bratislava : Wolters Kluwer SR, 2020, 428 s.).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt potvrdil rôznorodosť na úrovni prvkov vývoja pozitívneho práva, teda na úrovni impulzov vývoja, cieľov vývoja, nástrojov vývoja aj náležitostí právneho vzťahu určených byť predmetom vývoja pozitívneho práva.

Vývojové zásahy uskutočnené z podnetu politickej reprezentácie (teda pri absencii iného zjavného podnetu vývoja) pôsobili často protichodne aj k cieľom, ktoré by právna úprava v dotknutom odvetví mala sledovať (napr. opakované zásahy zákonodarcu do dôchodkového systému vážne kompromitujúce dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému alebo systematické rozširovanie práv spotrebiteľa na úkor požiadavky vyváženosti a predvídateľnosti právneho režimu záväzkových vzťahov).

Najčastejšie využívanými nástrojmi vývoja pozitívneho práva sú prirodzene normatívna aktivita a judikatúra, zriedkavejšie komparatívne právo a právna doktrína. Všeobecne záväzná právna norma je nutným nástrojom pri zmenách systémovej povahy ako napr. rekodifikácia súkromného práva. V niektorých prípadoch príjemne prekvapila sebareflexia zákonodarcu (napr. prijatie nového zákona o Tlačovej agentúre SR č. 358/2008 Z. z. pod dojmom rozhodovacej praxe Protimonopolného úradu a správnych súdov alebo avizované vypustenie právnej formy jednoduchej spoločnosti na akcie z Obchodného zákonníka z dôvodu neosvedčenia sa v praxi už po relatívne krátkom „skúšobnom“ období), v iných prípadoch je intervencia zákonodarcu očakávaná (napr. ďalšia normatívna intervencia európskeho zákonodarcu na spriechodnenie súkromnoprávneho vymáhania súťažného práva), no v niektorých odvetviach sa normatívny zásah javí ako nežiaduci (napr. v práve proti nekalej súťaži aj v záväzkovom práve čo do ďalšieho rozširovania práv spotrebiteľov). Pri celení náležitostí právneho vzťahu, ktoré by mali byť predmetom vývoja pozitívneho práva, zmena obsahu a rozsahu práv a povinností (hmotnoprávných aj procesnoprávných) účastníkov právnych vzťahov je logickým predmetom zásahu pri legislatívnych zásahoch koncepčného (kodifikačného alebo rekodifikačného) charakteru alebo pri zmenách parametrického nastavenia nosných záväzkových vzťahov (napr. právo sociálneho zabezpečenia). V odvetviach, v ktorých je pozitívne právo prevažne kazuistického pôvodu, by normatívny zásah do obsahu práv a povinností účastníkov právnych vzťahov mal byť zriedkavý a motivovaný práve presadením predmetu ochrany v dotknutom odvetví (napr. možné zmeny v zákone o ochrane hospodárskej súťaže smerujúce k zohľadneniu konceptu tzv. algoritmického spotrebiteľa alebo zmeny v práve proti nekalej súťaži smerujúce k posilneniu možnosti vymáhania nárokov poškodených z nekalosúťažného konania). V spomínaných odvetviach, v ktorých je pozitívne právo prevažne kazuistického pôvodu, však možno pozorovať významné zmeny, opäť kazuistického pôvodu, na úrovni rozsahu

pôsobnosti daného odvetvia (napr. judikatúra Súdneho dvora EÚ a Ústavného súdu SR o činnostiach bez ekonomickej podstaty vyňatých spod pôsobnosti protimonopolného práva alebo rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Slovenská republika vs. Achmea výrazne obmedzujúce pôsobnosť dohôd o ochrane a podpore investícií).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Project confirmed diversity on the level of the elements of the statutory law, so that on the level of motion development, goals of the progress, tools of the development of essentials of the legal relationship determined to be the subject of the positive development.

Development interventions realized from the motion of political representation (thus, in the absence of any other apparent stimulus for development) served often contradictory to the goals, which legal regulation in the concerned field should pursue (e.g. repeated interventions by the legislature into the pension system seriously compromising the long-term sustainability of the pension system or the systematic extension of consumer rights at the expense of the requirement of balance and predictability of the legal regime of contractual relations).

The most used instruments of statutory law development are naturally normative activity and jurisprudence, more rarely comparative law and legal doctrine. Generally binding legal norm is necessary instrument along the changes of systematic quality such as Recodification of Civil Law. In some cases, the legislature's self-reflection was pleasantly surprising (e.g. the adoption of the new Act on the Press Agency of the Slovak Republic No. 358/2008 Coll. under the impression of the decision-making practice of the Antimonopoly Office and Administrative courts or the announced cancelation of the legal institute of a simple company for shares from the Commercial Code even after short blink of trial practice), in other cases the intervention of the legislature is expected (e.g. further normative intervention by the European legislator to facilitate private enforcement of competition law), but in some sectors normative intervention appears to be undesirable (e.g. in law against unfair competition as well as in the law of obligations as regards the further expansion of consumer rights).

When targeting the requisites of a legal relationship, which should be the subject of statutory law development, changing the content and scope of rights and obligations (substantive and procedural) participants in legal relations is a logical subject of intervention in legislative interventions of conceptual (codification or restatement) character or changes in parametric settings of contracts (e.g. social security law). In sectors where the statutory law is predominantly of case origin, normative interference with the content of the rights and obligations of the parties to legal relationships should be rare and motivated precisely by enforcing the subject matter of protection in the sector concerned (e.g. possible changes in competition law to take into account the concept of the so-called algorithmic consumer or changes in the law against unfair competition aimed at strengthening the possibilities of enforcing the claims of victims of unfair competition). However, in the mentioned sectors, where the positive law is mostly of case origin, significant changes can be observed, again of case origin, at the level of the scope of the sector (e.g. case law of the Court of Justice of the EU and the Constitutional Court of the Slovak Republic on activities without economic substance excluded from the scope of competition law or the ruling of the Court of Justice of the EU in the case of the Slovak Republic vs. Achmea significantly limiting the scope of agreements on investment protection and promotion).